

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Факультет журналістики

Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Наталія ВІННІКОВА

2024 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА

для аспірантів

спеціальності 061 Журналістика

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Журналістика»

Київ – 2024

Розробник:

Семенюк Олег Анатолійович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри міжнародної журналістики, гарант ОНП «Журналістика»;

Погребняк Інга Василівна, завідувач кафедри журналістики, кандидат філологічних наук, доцент;

Георгієвська Вікторія Володимирівна, доктор наук з соціальних комунікацій, професор, професор кафедри журналістики та нових медіа.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету журналістики

Протокол від «24» вересня 2024 року № 2
Секретар Вченої ради Погребняк Дар'я ХАРАМУРЗА

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики

Протокол від «13» вересня 2024 року № 2

Завідувач кафедри журналістики та нових медіа
Погребняк Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми
24 . 09 . 2024 р.

Гарант освітньої програми Семенюк Олег СЕМЕНЮК

Робочу програму перевірено
24 . 09 . 2024 р.

Завідувач аспірантури Тригуб Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис практики: Науково-викладацька

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	Науково-викладацька	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / тижнів	4 / 3	
Рік навчання	3	3
Семестр	5	5
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин	120	120
Форма семестрового контролю	залік	

2. Бази практики науково-викладацької

Організатором практики аспіранта є випускова кафедра зі спеціальності. Базою для проходження практики є кафедра, на якій працює науковий керівник аспіранта, або випускова кафедра.

3. Мета та завдання науково-викладацької практики

Мета: поглибити фундаментальну практичну підготовку кваліфікованих кадрів для виконання професійних завдань науково-педагогічного, науково-дослідницького й інноваційного характеру в галузі журналістики.

Під час науково-викладацької практики аспіранти спеціальності 061 Журналістика набувають програмних компетентностей – загальних (ЗК-4, ЗК-7) і спеціальних (СК-8):

ЗК-4: Здатність мотивувати, налагоджувати й підтримувати активну та конструктивну комунікацію з різними цільовими групами.;

ЗК-7: Здатність до організації та проведення навчальних занять зі здобувачами вищої освіти зі застосуванням сучасних освітніх технологій та інноваційних методів навчання; об'єктивного оцінювання здобутих результатів навчання;

СК-8: Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

4. Результати проходження науково-викладацької практики

У результаті успішного проходження науково-викладацької практики аспіранти досягнуть таких результатів навчання:

- Розуміти та використовувати положення нормативно-правової бази сфери вищої освіти та дотримуватись норм наукової етики під час дослідницької та викладацької діяльності, розуміти відповідальності за академічний плагіат і фальсифікацію наукових результатів; дотримуватися критичних позицій у науковій і викладацькій діяльності.

- Застосовувати знання іноземної мови для забезпечення ефективної професійної комунікації, підготовки апікаційних форм іноземною мовою; застосовувати іноземну мову в самоосвітній діяльності.

- Здійснювати педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та/або вищої освіти

5. Структура практики

Науково-викладацька практика аспірантів складається з 3-х етапів, кожен із яких має відповідну кількість годин

Етапи проходження практики та види діяльності аспірантів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1. Організаційний (підготовка до проведення практики)	
<p>1) Закріплення аспірантів за базами для проходження практики: здобувач вищої освіти виявляє відповідальність, ініціативність, активність під час розподілу та закріпленні за базами практик; демонструє вміння працювати в команді, розподіляти функції між членами колективу аспірантів-практикантів; показує мотивацію до участі в суспільному житті кафедри – бази практики. Установча конференція у форматі засідання кафедри (бази) з науково-викладацької практики або робочої наради керівника кафедри та аспірантів (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності):</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення вимог програми до змісту науково-викладацької практики, отримання індивідуальних завдань; - складання індивідуального плану проходження практики; - вивчення освітніх програм, навчальних планів, робочих навчальних програмами дисциплін кафедри; - вивчення змісту, призначення та правила заповнення педагогічної документації; - ознайомлення з обладнанням та навчально-методичним забезпеченням навчальних аудиторій, лабораторій, 	5

інформаційних ресурсів Факультету журналістики за профілем наукових інтересів аспіранта; - вивчення досвіду викладання провідних викладачів Факультету журналістики.	
2) Практикант під керівництвом наукового керівника за погодженням із завідувачем кафедри – бази практики, планує свою діяльність в обраному для проведення практики в закладі з метою формування власної професійної стратегії і вдосконалення ресурсів кафедри	2
3) Кореляція завдань та індивідуального плану практики відповідно до тематики індивідуального дослідження аспіранта і ресурсів кафедри; визначення основних вимог, складання плану проходження практики разом із науковим керівником здобувача вищої освіти.	5
Разом	12
Етап 2. Основний. Виконання науково-викладацьких завдань	
1) Проведення тренувальних і контрольних занять: - підготовка і проведення лекцій, семінарських (практичних), лабораторних занять із дисциплін кафедри, участь в оцінюванні навчальних досягнень студентів	56
2) Виконання самостійної роботи: розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю, елементів електронного навчального курсу із дисципліни кафедри.	10
2) Збір додаткового теоретичного і фактичного матеріалу для написання дисертації. Доопрацювання бібліографічного списку з проблематики дисертації. Уточнення теоретико-методологічних засад дослідження і понятійно-категоріального апарату дисертації.	10
3) Підготовка матеріалів для презентації проміжних результатів дослідження в межах наукових заходів Університету Грінченка (заходи Фестивалю науки; щорічні наукові конференції Факультету журналістики, наукові семінари кафедр або інших наукових і освітніх закладів, на яких здобувачі можуть апробувати результати досліджень)	10
4) Виконання самостійної роботи: підготовка статті за результатами досліджень до наукових видань Університету («Інтегровані комунікації»), інших українських або зарубіжних видань.	

5) Виконання позааудиторної науково-викладацької роботи з популяризації напряму дослідження: участь у позааудиторних заходах (соціальний проект «Із Києвом і для Києва», наукові, творчі гуртки кафедри, залучення до роботи редакційних колегій фахових видань кафедри/факультету; популяризація тематики власного дослідження та його результатів на платформах інформаційних ресурсів Факультету журналістики та через інші канали масової комунікації тощо – на вибір).	10
Разом	96
Етап 3. Заліково-підсумковий	
1) Узагальнення матеріалів практики із розміщенням в ЕНК в ресурсі «Науково-викладацька практика»	10
2) Обговорення результатів практики і затвердження звіту на засіданні випускової кафедри.	2
Разом	12
Усього	120

6.Зміст практики

Науково-викладацька практика в системі підготовки докторів філософії за спеціальністю *061 Журналістика* є видом практичної діяльності аспірантів, спрямованої на здійснення освітнього процесу в закладах вищої освіти, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, наукову та науково-методичну роботу. Організатором практики аспіранта є випускова кафедра аспіранта.

Під час практики практиканти залучаються до викладання спеціальних дисциплін, організації навчальної діяльності студентів, наукової та науково-методичної роботи.

Упродовж практики *на підготовчому етапі* аспіранти здійснюють таку діяльність:

1. Вивчають вимоги програми до змісту практики, порядок збору матеріалу та його обробки та презентації результатів; узгоджують дисципліну, зміст навчальних занять; зміст наукової статті та форм її апробації.
2. Уточнюють і корелюють завдання практики відповідно до змісту власних наукових інтересів та розподіл видів роботи між семестрами відповідно до ресурсі бази практики. Складають індивідуальний план роботи, узгодивши його з науковим керівником. Уточнюють наявність у бібліотеках новітніх наукових розробок із теми дисертації; відбирають для опрацювання теоретико-методологічну, науково-методичну, наукову (журналістика, комунікації тощо) літературу.

Керівники проводять коротку виробничу нараду за результатами першого тижня практики, визначають ступінь готовності кожного аспіранта до наступного етапу практики – написання наукової статті і підготовку презентації наукової тези та до викладацької діяльності.

На основному етапі практики упродовж двох тижнів аспіранти здійснюють таку діяльність:

- 1) уточнюють теоретико-методологічні засади дослідження, погоджують із керівниками зміст дослідження, що стане основою для майбутньої публікації; доповнюють бібліографічний список праць та ілюстративних джерел, необхідних для успішного виконання дослідження;
- 2) готують для подальшої презентації наукову тезу (усна презентація проміжних результатів дослідницької роботи; готують тези виступу, наукову статтю за результатами дослідження;
- 3) поширюють інформацію про результати роботи на платформах інформаційних ресурсів Факультету журналістики або беруть участь у позааудиторних заходах (соціальний проект «Із Києвом і для Києва», наукові, творчі гуртки кафедри, залучення до роботи редакційних колегій фахових видань).
- 4) Наприкінці другого тижня керівник практики обговорює з аспірантами отримані результати, якість підготовлених до друку матеріалів, форми репрезентації наукових розробок і промоції відповідних досліджень.

Третій тиждень практики практиканти укладають матеріали для проведення аудиторних занять та ЕНК. Разом із керівником аналізують отримані результати.

Четвертий і п'ятий тижні практики присвячені активній науково-викладацькій діяльності – проведенню аудиторних занять

На заліково-підсумковому етапі відбувається обговорення результатів практики і затвердження звіту на засіданні випускової кафедри.

**Можливі зміни в порядку реалізації завдань основного етапу науково-викладацької практики відповідно до тематики індивідуального дослідження аспіранта, ресурсів кафедри, терміну проведення заходів, спрямованих на апробацію результатів дослідження.*

6.2. Завдання для самостійної роботи аспірантів **Самостійна робота № 1 (денна і заочна форма)**

1. Підготуйте наукову статтю з тематики власного дослідження

Форма звітності:

- текст статті.

Максимальна оцінка – 60 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання тези (наукової статті) за тематикою бакалаврського проекту:

- самостійність (10 балів, обов'язкова умова);
- аргументованість (30 балів);
- якість і професійність мовно-стилістичного оформлення (10 балів);
- якість і професійність технічного оформлення (10 балів)

Наукова стаття оформлюється як придатний для редагування файл (*.doc чи *.rtf) і передається керівникові практики.

Роботи, які отримують від 45 до 60 балів, підлягають оприлюдненню у виданнях і можуть бути рекомендовані до друку в виданнях факультету журналістики або ін.

Вимоги до змісту та оформлення статей:

- постановка проблеми в контексті сучасної філології;
- формулювання мети статті (завдань);
- аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано вивчення проблеми і на які спирається автор;
- виклад основного матеріалу з обґрунтуванням авторських положень;
- висновки та перспективи подальших наукових розвідок у визначеному напрямі;
- текст статті обсягом не менше 6-7 сторінок комп'ютерного тексту (зі списком використаних джерел кирилицею та латиницею й анотацією);
- анотація та ключові слова українською мовою (обсяг 600–800 символів із пробілами); ключові слова – від 5 до 7 термінів, розділених знаком «;»);
- анотація та ключові слова англійською мовою (елементи оформляються аналогічно до українськомовної);
- список використаних джерел нумерується за абеткою, не використовуючи функцію «Список». Оформлюється список використаних джерел за чинними вимогами МОН України. *Технічні вимоги:*

1. Формат аркуша А4, відступи: ліворуч, праворуч, згори та знизу – 2 см.

2. Текст: шрифт Times New Roman, розмір шрифту – 14, інтервал – 1,5, абзац – 1,25; вирівнювання основного тексту – по ширині.

3. Між ініціалами і прізвищем, між ініціалами та в інших випадках, коли неприпустимим є перенос між рядками, необхідно використовувати нерозривний пробіл (комбінація клавіш

Shift+Ctrl+пробіл).

4. Для виділення цитат, назв творів тощо слід використовувати лапки «»»; для внутрішнього цитатного виділення використовуються лапки “ ”.

5. Покликання на джерела подаються за зразком: [2, с. 45], [3, с. 5; 5, с. 67].
Покликання на джерела фактичного матеріалу – в круглих дужках (Конституція України).

6. Матеріали подавати в такій послідовності:

- назва статті (жирний шрифт, великими літерами, по центру);
- ініціали, прізвище (жирний шрифт, вирівнювання за шириною рядка), місце навчання (після ініціалів та прізвища через кому, звичайний шрифт, вирівнювання за шириною рядка);
- ініціали й прізвище, посада, вчений ступінь наукового керівника (після слів науковий керівник: звичайний шрифт, вирівнювання за шириною рядка);
- анотація українською мовою (через 2 інтервали, курсив, 12 кегль);
- текст статті (через 2 інтервали);
- література (через 2 інтервали, після слів

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ великими літерами, 12 шрифт, нумерація джерел в алфавітному порядку).

Примітка: у разі, якщо є вже визначений для публікації науковий журнал, підготовка статі може здійснюватися за редакційними вимогами.

Самостійна робота № 2

1. Розробка елементів електронного навчального курсу з дисципліни кафедри-бази практики (презентації, тези лекцій, тестові завдання, завдання для практичних занять / самостійної роботи студентів на вибір у межах одного модуля за погодженням із науковим керівником) – 1 елемент оцінюється в 5 балів. Критерії оцінювання самостійної роботи:

- самостійність (1 бал); - змістовність (2 бали);
- технологічність (1 бал);
- якість і професійність мовного та формального оформлення (1 бал).

Карта самостійної роботи (денна форма)

Змістовий модуль	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Модуль 1	Підготовка наукової статті	60	II
Модуль 2	Розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю / розробка елементів електронного навчального курсу / інші завдання фахових дисципліни (5 елементів по 5 балів)	25	III
Разом		85 балів	

Карта самостійної роботи (заочна форма)

Змістовий модуль	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Модуль 1	Підготовка наукової статті	60	II
Модуль 2	Розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю / розробка елементів електронного навчального курсу / інші завдання фахових дисциплін (12 елементів по 5 балів)	60	III
Разом		120 балів	

6.3. Обов'язки аспірантів упродовж практики

Під час науково-викладацької практики аспірант зобов'язаний:

- виконувати всі види робіт, передбачені програмою науково- викладацької практики;
- дотримуватися правил академічної доброчесності з акцентом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики:

- забезпечити умови для проходження практики;
- надавати фахову допомогу аспірантам у підготовці тез, наукової статті, підготовки методичних матеріалів та інших питань щодо проходження практики;
- контролювати виконання аспірантами програми практики;
- перевірити відповідність результатів практики до запропонованої оцінки.

7. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма навчання)

№ п/п	Вид робіт/діяльності аспірантів	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
			за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів
1.	Опрацювання джерелознавчої бази для наукової статті	Бібліографічний список; визначення теоретико-методологічних засад дослідження	10	1	10
2	Підготовка матеріалів для виступу на науковому заході	Текст виступу	20	1	20
3.	Популяризація тематики і результатів дослідження	Допис на сайті Факультету/кафедри; участь у позааудиторних заходах кафедри тощо.	10	1	10
4	Відвідування занять викладачів	Звіт керівникові про відвідувані заняття	1	5	5
5.	Проведення лекційного (семінарського / практичного) заняття	Звіт керівникові про проведені заняття	7	10	70
					115
Самостійна робота: 85 б.					
Максимальна кількість балів: 200 б.					
Розрахунок коефіцієнта: $200:100 = 2$					

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма навчання)

№ п/п	Вид робіт/діяльності аспірантів	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
			за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів
1.	Опрацювання джерелознавчої бази для наукової статті	Бібліографічний список; визначення теоретико-методологічних засад дослідження	10	1	10
2	Підготовка матеріалів для виступу на науковому заході	Текст виступу	20	1	20
3.	Популяризація тематики і результатів дослідження	Допис на сайті Факультету / кафедри, інших ресурсах, участь у позааудиторних заходах кафедри	10	1	10
4	Відвідування занять викладачів	Звіт керівникові про відвідувані заняття	5	2	10
5.	Проведення лекційного (семінарського / практичного) заняття	Звіт керівникові про проведені заняття	3	10	30
					80
Самостійна робота: 120 б.					
Максимальна кількість балів: 200 б.					
Розрахунок коефіцієнта: $200:100 = 2$					

7.2 Перелік звітної документації

Звітні матеріали аспіранти подають керівникові практики:

1. Презентація тез виступу за результатами дослідження (Power Point, слайди в корпоративній стилістиці).
2. Підготовлений до друку текст наукової статті за тематикою дослідження.
3. Покликання на допис з популяризації тематики дослідження або участі в позааудиторних заходах

7.3. Вимоги до звіту про практику

Звітування здійснюється у формі заліку шляхом виведення спільної оцінки за виконані завдання науково-викладацького змісту практики.

Звіт за формою (див. **Додаток 2**) підписується і затверджується керівником практики (науковим керівником) та подається в термін, встановлений кафедрою.

Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

Результати науково-викладацької практики обговорюються на засіданні випускової кафедри і є частиною звіту аспіранта.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль здійснюється у формі заліку.

Модуль включає бали за виконану роботу впродовж практики. Індивідуальні роботи, які виконує аспірант за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на засіданні кафедри – бази практики.

Кількість балів за виконану роботу залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

7.5 Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного проходження – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження.

Рекомендовані джерела

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» / Уклад. А.В. Лисенко. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 102с.
4. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами: методичні рекомендації / уклад.: М.П. Гребенюк, Г.З. Шевчук. Луцьк: ВІППО, 2019. 60 с.
5. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. К.: Видавничий центр “Просвіта”, 2008. 260 с.
6. Холод, О. (2023). Методологічні принципи досліджень процесів соціальних комунікацій. *Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice*, 15(1), 9–43.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ
ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація. Навч. посібник. К., Альма-матер, 2012. 288 с.
2. Почепцов Г.Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології ХХІ століття. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 260 с.
3. Журналістика конфлікту. Посібник Росса Говарда, виданий організацією Міжнародна Підтримка Медіа (International Media Support (IMS) та IMPACS. URL: <http://www.mediasupport.org/wp-content/uploads/2012/11/ims-csjhandbook-2004.pdf>
4. Семенюк О.А., Білоус В.Б. Право та відповідальність журналістів у дзеркалі західної масової культури. *Вчені записки Таврійського національного університету*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 34 (2023). № 4. С.307-313.
5. Semeniuk O., Bilous, O... (2019). “Deutsche Welle” as a mass media language for specialist purposes: Pragmatics, analysis and translation. *Humanities and Social Sciences Reviews*. Volume 7, Issue 6, 14, Pages 176-181.

Інститут / факультет _____

Кафедра _____

ЗВІТ**про проходження практики** _____

(назва практики)

_____ -
(ПІБ аспіранта)_____ -
(ПІБ керівника, науковий ступінь, вчене звання)

За період практики було здійснено:

№	Зміст тем/видів діяльності за етапами практики	Звітність (стаття, участь у конференції, матеріали ЕНК тощо)	Кількість балів за виконання
Загальна кількість балів			

Підсумкова оцінка: _____

“ _____ ” _____ 20____ р.

Аспірант _____

(підпис)

Керівник _____

(підпис)

Звіт затверджено на засіданні кафедри _____